

№1

Літаратурна-мастацкі
часопіс

Шаноўныя лідзяне.

Не хлебам авдзіным жывы чалавек. І ў шчасці, і ў горы суправаджае чалавека слова. Слова, як неабходнасць, як жалоба, як радасць, як песня. Слова можа быць цяжкім і жорсткім, можа быць добрым і прыгожым.

Нашая Лідчына заўсёды была багатая на людзей, якія валодаюць словам, умеюць і ў вершах і прозе выказаць і свае пачуцці, і праўду жыцця. У Лідзе шмат паэтаў і празаікаў. Не кожны з іх можа выдаць сёння кніжку, таму мы пачынаем выданне Лідскага літаратурна-мастацкага часопіса. Часопіс будзе выходзіць раз на тры месяцы. На яго старонках знойдзецца месца і кампазітарам і мастакам і любому творцу.

Мы назвалі яго “АД ЛІДСКІХ МУРОЎ”, каб назва ўсім сваім сэнсам нагадвала кожнаму, дзіцем якой зямлі ён з’яўляецца, на што ён можа абавярціцца і перад чым мае абавязак. Лідскім мурам сёлета 675 гадоў. Хай іхняя векавечнасць апусціць свой цень на наш часопіс, каб ён не задыхнуўся ў пыле нягодаў, а з квартала ў квартал нёс вам светлае і прыгожае беларускае слова, лідскае слова.

Рэдкалегія

Ад лідскіх муроў.

Рэдакцыйная калегія:

Віктар Бачароў,
Уладзімір Васько,
Леанід Віннік,
Міхась Ёрш, Пётр
Макарэвіч, Алесь
Стадуб.

Укладальнік:
Станіслаў Суднік

Заснавальнік:
Лідскае
літаратурна-
мастацкае
аб’яднанне “Рунь”

Адрас рэдакцыі:
г.Ліда-2, п/с 7

Наклад
299 асобнікаў
Друкарня Марціна
Кухты.

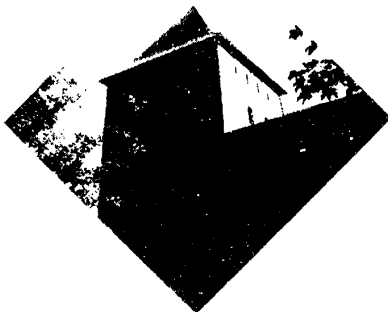
Вокладка Міхася
Бурачэўскага

Дызайн Арцёма
Судніка

Ад лідскіх муроў
Пачынаем мы крок,
Да лідскіх муроў
Павяртаем мы зрок.

Ад гэтых стаўноў
І спрадвечаных сцен
На лёсы вякоў
Апускаецца цень.

Байніцы гудуць
Легендарны напеў,
Як важна пачуць,
Улавіць гэты спеў.

Станіслаў Суднік

Ад лідскіх муроў

Лідскі штоквартальны
літаратурна-мастацкі часопіс

№ 1

г. Ліда
1998 г

Гм ёсць пра што пагаварыць

Здымак В. Янцэвіча

Ад людскіх
муроў

Віктар Бачароў

А я занёс бы
у кнігу Гінеса
травы расток ...
Той, што вясна
на крылах вынесла
праз пыл дарог:
Ці не рэкорд жа
для былінкі
асфальт прабіць
і са свабодаю ў абдымку
прастор любіць!
Такую сілу
нам бы,
людзям,
каб праз лёс
пранесці ўсё,
што з намі будзе,
і ўсё, што ёсць...
Каб не быць
рабом чырвонца
на паперці,
калі цягнуўся ты
да сонца,
каб змог дайсці.

(пераклад Станіслава Судніка)

Яд лідскіх
муроў

Леаніду Вінніку

Надакучыла ! Ногу ў стрэмя ўраз,
Разарваць туманоў смугу,
ды бяда, дзе ты возьмеш час,
Хвілю выкраіць не магу.
Хвілю выкраіць, згадаць даўняе
і пра прышлае патужыць,
і на міг цябе, мая слаўная,
да грудзей сваіх прытуліць.
На хвіліну да хаты матчынай
мне не вырвацца ну ніяк.
Ну ў каго я такі няўважлівы,
ну ў каго я такі басяк.
Ні хвіліну, каб душу вылечыць,
ў Божы храм з павіной зайсці
і адчуць дух святы, вялічавы,
ды ўсё некалі, маць яці !
Надакучыла. Ногу ў стрэмя ўраз,
сам сабе не падам вады ...
А на смерць ці знайду хоць час ?
Не знайду ? Ну такой бяды.

(пераклад Станіслава Судніка)

◇ ◇ ◇

Я ціха памру
і сыду ў паднябессе...
Ты ціха паплачаш,
маю ўспомніш песню...
І дзеці паплачуць,
адны без пары,
І ціха падыдуць
з жалобай сябры.

*Яд людских
муроу*

І словы прамовяць
і ціха ўсе ўстануць,
І ціха
хвілінай маўчання
памянуць.
А потым адыдуць
прыстойна і ціха,
Над домом з жалобою
каркне грачыха...
Пастой
я супраць,
Каб так усё ціха,
Жыццё я пражыў
і цікава, і ліха!
Не раз плакаў я
і не раз я смяяўся,
не раз я і біўся
і шмат цалаваўся.
Дабро я пабачыў
і бачыў я зло
І шчасце ў жыцці
са мной побач ішло.
Шанцавала таму
што сяброў меў я шмат
І ў каханні спрадвек
быў зухвалы я хват.
Я ўверх падымаўся
і падаў з гары,
Усяго нахапаўся
за жыцце, сябры.
Пагэтаму “ціха” —
не трэба, малю,
а то памінальнай
я вам не налью.
(пераклад Станіслава Судніка)

Ід людскіх
душоў

Восень біла па акне мне
залатым лістом.
Я з табою пасумую,
ўзяўшы два па сто.
Я з табою пасумую,
вось і ўвесь мой сказ,
на жыццё шукаў такую,
а знайшоў на раз.
Што ж і раз напэўна многа,
шчасця цераз край.
Дождж дубасіць за парогам,
ну, а ў нас тут рай.
Тут збываюцца жаданні
пад капельны гук,
і прысутнічае тайна
паміж ласкай рук.

(пераклад Станіслава Судніка)

Ад лідскіх
душоў

Уладзімір Васько

ЛЯ ПОМНІКА КУПАЛУ

Ты быў і ёсьць.
Твой дух вігае тут.
Увогуле паэты не ўміраюць.
Ратуй, Купала,
Наш упаўшы дух!
Што ты параіш сённяшняму краю?
Упаў бо ў разгубленнасць
твой люд.
Не ведае, дзе праўда.
дзе няпраўда.
Хто ў бандытызм найшоў,
Хто ў блуд —
Адна ўсю нечысьць
павязала дратва.
Лістота касяком ляціць да ног...
Я завітаў свядома
ў твой затулак.
Купала, ты -- наш беларускі Бог,
Скажы хоць слова мо на паратунак.
Няўжо нам жыць, як прадзеды жылі?
Няўжо твае асілкі падупалі?
Маркогны сон, як гнаў,
зноў прагані,
Каб крумкачы пра смерць
не крумкавалі.

*Яд людскіх
шуроў*

ДЗЕНЬ ДОБРЫ, КНЯЗЁЎНА !

Ужо адляцелі буслы...
Пакуль, даўганогія птушкі !
А я свой абвостраны слых
Частую мелодыяй пушчы.
Празьмулі яе скразнякі,
На плечы ёй хмары ўпалі.
Бы рыб залатых касякі,
Лістоту разгойдваюць хвалі.
Куды іх наш Нёман нясе ?
Пра што іх апошняя песня ?
І мы, як і лісце, усе
Аднойчы на золку прамерзнем.
Я думак такіх не люблю,
Жыву тым, што дадзена сёння,
Пейзажамі позірк кармлю.
Дзень добры, бярозка - князёўна !

АДКРЫЦЦЁ

На зігзагах крутога жыцця
Памыліцца можна знянацку
І набіць на ілбе сваім цацку,
Не зрабіўшы яшчэ адкрыцця.

Ды калі бруіць пачуццё
Праваты сваёй неўміручай,
Ты ў гісторыі гэтай падучай,
Мабыць, знойдзеш сваё адкрыццё.

Разбяруцца нашчадкі пасля,
Як ты ехаў, куды пакіроўваў.
Скажучь: “Шлях быў няроўны”...
Можа, Бог цябе гэтак паслаў ?

*Ад лідскіх
ліуроў*

НЯДЗЕЛЬНАЙ РАНІЦАЙ

Жыву я побач
Старажытнай крэпасці,
Вітаюся з гісторыяй
Штодня.
Не адчуваю сам сябе
Нікчэмнасцю
Ў яе абдымках,
Апантаны я.

Спячаюцца на рынак
Людзі раніцай,
І я лучуся
З торбаю да іх.
Прыемна мне
Ў натоўпе іх пабавіцца,
Пацешыць зрок
І напатоліць слых.

Куплю капу яёк,
Кавалак сала,
За хвост укіну
Ў сетку сялядца.
Ды гэтага, прыкіну,
Вельмі мала, —
Пайду вунь да таго
Паэта — прадаўца.

Ён любіць кветкі,
Кветкамі гандлюе
І ўслаўляе ў радках народ.
— Здароў, паэт!
— Здароў!
І прапануе
Букет —
Самой фантазіі ўзлёт.

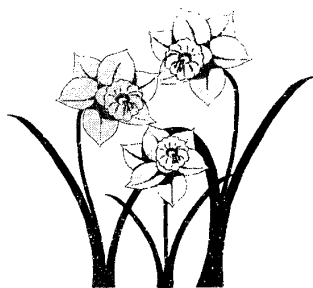

Ід людскіх
ліуроў

Я заплачу.
Навошта браць бясплатна ?
Усё ж стараўся дзядзька,
Працаваў.
І ў нас дваіх
На сэрцах стане златна,
Бы Бог настрой
Па промнях нам
Паслаў.

Пасля пайду ў сквер,
Дзе за касцёлам
Стаіць вялізны
Помнік Скарыне,
І ўскладу букет свой —
Сто вяёлак, —
І зноў натхненне
Хлыне ў сэрца мне.

Тут пасяджу, падумаю,
Памару,
Адчую ход
Гісторыі самой.
Святым падасца
П'едэстала мрамур
І постаць Скарыны,
Бы даўніна, святой.

Ад лідскіх
шуроў

Іван Тушчынскі

ЗА СЛОВА ДА ВЯСНЫ

Ці дня не хапае,
ці голькі хвіліны,
ці адзінага слова
з вуснаў тваіх,
жаўрук каб над полем
крылы раскінуў?
Я б гэтае слова
пад сонца падкінуў
— і промні яго
на зямлі развяслі б.

А шчасце якое,
што гэтую цішу
не вецер, не гром
нечакана ўскальша,
а простае слова,
адзінае слова,
з якога й пачнецца
прышэў жаўруковы.

Ад лідскіх
лугоў

В. Ш.

Зорка мая !
Табой здзіўлены вечар.
Развітаемся з летам —
адлётным птахам.
Вандравалі мы доўга
да нашай сустрэчы
Недзе між Сонцам
і Млечным шляхам.

Лёс надзяліў нас
гэтым казачным светам,
назаўжды знепакоіў,
падарыў прыгажосць.
Зорка мая !
У вечар позняга лета
Ты на зямлі,
хоць далёка, а ёсць.

І хоць гэта пара
яшчэ летам завецца,
Спас буслоў устрывожыў
дарогай далёкаю.
А ці будуць шчаслівымі
нашы ў выраі сэрцы ?
Так зайздросна адзіныя,
толькі ўсё ж адзінокія.

Вось цяпер цябе разбудзіць ранак,
босы пракрадзецца ён праз шкло.
І рука, што холадам скавана,
апячэцца аб шчакі цяпло.

*Ад лідскіх
ліуроў*

Нечаканы, як начны мой вершык,
упільнуе, можа, ўзлёт брыва,
ці ўкрадзе чароўную ўсмешку,
каб маёй ніколі не была.

Ранак праз імгненне пастарэе,
згубіць рыфму ў пытанні верш:
ты салодка спіш, бо разумееш,
што ў жыцці найгорай, што найлепш.

Э С К І З

Намаляваў няясна, невыразна
туман пушысты лесу ўздых - эскіз ...
Вясенні вецер хутка клямкай бразне,
вясна шугне, як з горкі стромкай, ўніз.

Зямля набухла пад падталым снегам,
шукаюць сонца сосны ў вышыні,
а недзе там, за лесам, і за светам
нам бусел лічыць да спаткання дні.

Туманным гэтым ціхім раннем
і знізу ўверх, і зверху ўніз
гляджу гляджу эскіз чакання
і лесу лёгкі ўздых- эскіз.

Т Р Ы Я Л Е Т

Скацілася сонца за лесу абрыс ...
І дня таго рэха над рэчкаю чую,
дзе шэпт развітання ў тумане павіс.
Скацілася сонца за лесу абрыс...
Зноў памяць па снежках знаёмых вандруе,
дзе я развітаўся без суму калісь.
Скацілася сонца за лесу абрыс,
а дзень той сягоння пад сэрцам пачуе.

Ад людскіх
лугоў

МАЛЮНАК ДЗЯЦІНСТВА

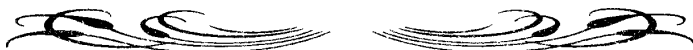
Мой
старэнькі
забыты дом
з заржавелаю клямкай,
туды глядзіць адным акном,
адкуль да нас з-за ночы беглі ранкі.
І здаецца цяпер зноў,
што, стаміўшыся сонца,
ўцякае ад сноў
у другое аконца.
Зоркі ж, як адмігіяць, у цёмны комін ляцяць.

Т А М

Там, за лугам, гармонік грае ...
Рэчка, быццам юнацтва парог.
І чаго яшчэ сэрца чакае ?
Для каго яшчэ песня гукае
З летуценных юнацкіх трывог ?

Узысці на забытую кладку,
На сустрэчу з той песняй хутчэй !
Там і месяц свой танец— загадку
З купкай зорак танцуе ўпрысядку,
Толькі час хутчэй рэчкі цячэ ...

А за лугам гармонік іграе
Песню даўніх, шчаслівых трывог.
І чаго яшчэ сэрца чакае ?
Для каго яшчэ песня гукае ?
Кліча, кліча з далёкіх дарог.

Яд лідскіх
лугоў

Міхась Ёрш

НАРОДНАМУ ХОРУ імя Г.ЦІТОВІЧА

Я ў песнях народнага хору
Бышам чую бруянне крыніцы,
Сумны шэпат знаёмага бору,
Што мне часта на досвітку сніцца.

Пад ваш спеў прыгадаю матулю,
Як мне песні малому спявала.
Вашы песні мне сэрца атуляць,
Мне заўсёды іх будзе замала.

Песні вашы — рамонкі на полі,
Васількі на мяжы сярод жыта.
Песні вашы — жаночая доля,
Перавяслам ільну апавітая.

Дык спявайце, хлопцы і дзяўчаты,
Ўлетку, ўзімку і на прадвесні.
І дагуль будзе край наш багаты,
Покуль жыць будзе матчына песня.

Я гляджу на апошнія летнія дні,
На сівыя аблогі ў небе высокім,
Чую подых празрыстай наскрозь цішыні
Разумею, што восень ужо недалёка.

Зноў чаканне і зноў спадзяванне, што лёс
Адвядзе для душы залатую часіну,
І, што тое, чаго гэты год не прынёс,
У наступным ужо, безумоўна, спасцігну.

Из библиотек
Лявоніх

*Яд лідскіх
муроў*

З Новым годам !

Шаноўныя сябры ! У гэты вечар
Мне шмат чаго хацелася б сказаць:
Са святам вас усіх павіншаваць
І чарка тут не будзе недарэчы.

Год адыходзячы прынёс нам шмат турбот,
Ды што хацець нам ад яго, ён - год свінячы,
Хоць са свінёй не звязвае народ
Свае праблемы, страты і няўдачы.

Я вам жадаю шчасця, дабрыві,
Каб на стале не ведалі нястачы.
Хай у нябыт адыдзе год свіні
І вам ніколі болей не свінячыць.

Год пацука ля веснічак стаіць,
Што прынясе ён і для нас, і для Айчыны ?
Астралагі прарочаць — будзем жыць !
Ды вось хацелася б жыццём не пацучыным.

Хацелася б адчуць сябе людзьмі
А яшчэ лепш — у Свеце “людзьмі звацца”,
Бо як ні кінь і што тут ні вазьмі,
А з краю нашага нам некуды дзявацца.

Навек мы з гэтай звязаны зямлёй
І добраю яна ці дрэннай будзе
Ад нас залежыць, бо, калі мы людзі,
Належыць захаваць нам вернасць ёй.

Чаго яшчэ я вам не пажадаў
Ці не адмерыў сёння поўнай меркай ?
Каб пацучыны год свіней вам падкладаў
Паболей... на патэльні і ў талеркі .

Прашу напоўніць чаркі пакрысе
І выпіць за здароўе і надзею,
Што год наступны нам, нарэшце, прынясе
Доўгачаканыя шчаслівыя падзеі.

*Яд лідскіх
лураў*

Юры Карэйва

Паломніцтва ў неба

**На грудзі зямлі крыжы наляглі,
на цэркве стронцавым цені,
сышлі на палі, шукаць пачалі
шляхоў да нябесных скляпенняў.**

**Не мелі б наўды, каб зналі куды
у грэшным жыцці пахіліцца,
ды ўсюды-клады, былыя сляды
канцоў, камяніц ды капліцаў.**

**Нікога ўжо там... Разбураны храм,
няма каму ўзняць на паўстанне,
ніколі ўжо хам не выламе брам
у храм да Святога Пісання.**

**Праклёну сыны, варэшыне, яны
сваю адшукалі дарогу,
дзе вецер пальны над векам труны
спявае літанні да Бога.**

*Ад людскіх
душоў*

Радзіма

**Зноў сваё праменне золак
пранізаў праз голле квола
і на гронках арабіны
запаліў расы рубіны.**

**Гэта — ты.
Твая мне ўсмешка
горка ўспыхнула над сцежкай,
навылёт працяўшы болям...
Арабінавая доля.**

Спроба замовы на ўраджай

**Паслухай свайго нашчадка,
сівы мой паганскі божа,
ад самага дзён пачатку
на сэрцах людскіх трывожна.**

**Чакаюць яны агнявіцу
з тваіх непадступных нябёсаў.
Няўжо табе не ўгнявіцца ?
Успыхні ж над нашым лёсам.**

**Дашлі нам, Пяруне, маланку,
або хоць малую іскрыну,
каб дождж малады ўпаранку
слязіну шчаслівую зрынуў.**

**Няхай жа яна па руні
рассыпленца золатам росаў,
каб ты зноў па іх, Пяруне,
ступець мог нагою босай.**

*Яд лідскіх
шуроў*

Жыццяскон

Кавалі штучных сонцаў і зораў
накавалі ліхой злыбяды —
і спываюць па кроплі з разораў
лёсы нашыя ў дол, на клады.

Між разораў тых — жыццяў дажынкі:
жнуць, ды д'яблу здаюць на замес.
Як ніводнае Божай збажынкі
не пакінуць, што ж будзе замест ?

А замест нам нічога не будзе,
анічога — душою ажыць,
бо зямля не даруе тым людзям,
што не ўмеюць святым даражыць.

Гляньце ж вы. Ад народзін да крыжа
Шлях ваш — цёрні ды ў цемры знічы.
Дык, ці хочаце, хто яшчэ выжыў,
заставацца навечна з нічым ?

Краявід

Там, дзе могількі ўроскід
леглі ўзгорку на плечы,
цень крыжовы ўскрай вёскі
пад капліцаю ўкленчыў.
Да сцяны яе ніца,
бедны. ён прыпадае,
нібы ў чым павініцца,
але ў чым, не згадае.
Адзінотай, адзінай
цале няное маленне...
Вось і ўсё, што Радзіма:
цень крыжа...
На каленях...

*Ад людскіх
лыроў*

Паэта

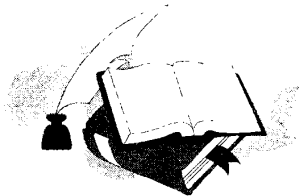
Раптам скоціцца ў бездань мясяц
з чорных зорных начных плячэй,
і праз хмары на прывідных лясвіцах
ноч густая ў ахвярнік сцячэ.

Раптам прыдзе твой кат — натхненне
ды да горла прыстане: пішы,
і не здольны ўжо ўстаць з каленяў,
будзеш боль свой здымаць з душы.

Будзеш небу чытаць літанне,
парагунку ад Бога прасіць,
толькі лепей табе не стане,
за пакуту - вось гэтак жыць.

Толькі лепей не будзе Паэту:
гнаны з гэтага свету Паэт,
каб праз скоп ды праз энк з таго свету
адраджаць спархнелы свет.

І ўздымаюцца ў неба галовы
тых, што курчацца на крыжах:
Бог вяртае ім роднае Слова
дух знявечаны ўваскрашаць.

Ад *лідскіх*
ліуроў

Вера Ляцэцкая

ТУРБОТЫ ЗЯМЛІ

Вясна ў прыродзе верхаволзіць,
Праменні сонца шле ў дазор.
Жаўрук свеў срэбны ўжо заводзіць
З усходу сонца і да зор.

Гром, бы са сталі калясніцу,
Па небе вецер пракаціў,
Каб не заспалася зямліца,
Яе на працу разбуліў.

А працы ў зямелькі многа:
Сагрэй зярняткі, прарасці
Ды песці, як сынка малога,
Пакуль паспее падрасці.

А падраслі — і зноў турботы,
Каб выспеў ў тэрмін каласок.
Ў зямелькі — маці шмат работы,
Каб уражайным быў гадок.

Ід лідскіх
ліуроў

ЖУРАЎЛІ

Трывожны, сумны кліч нясецца
Над возерам, у нябеснай вышыні.
Там жураўліны клін імкнецца
На поўдзень, шле свае “кур-лы”.

Нялёгкая чакае іх дарога:
Далёкі вырай, смерч, вада.
За апусцелым матчыным парогам
Чакае часта журавоў бяда.

Я чую жураўліны пляч — растанне.
Трывогу ў сэрцы не магу суняць.
Прыйду вясною зноўку на спатканне,
Каб пералётных птушак прывітаць.

ПАРТЫЗАНЫ

Яны даўно пакінулі балоты,
Лясы, зямлянкі, аўтамат,
А я іх бачу ля варожых дзотаў,
Баямі стомленых, лясных салдат.

Ім многа сніцца сноў трывожных,
Смерць любых, родных ім людзей,
Паходы — рэйды па тылах варожых,
Расплата — смерць няпрошаных гасцей.

Гады пльвуць, як хвалі, чарадою,
Наперадзе так многа розных спраў...
Я ганаруся змай маладою,
Хачу, каб край мой самастойным стаў.

Ад людскіх
душоў

Пятро Макарэвіч

ЛЮБИМАЯ ЛИДА

Любімая Ліда,
Цудоўная Ліда —
Пявучы прынёманскі наш гаралок.
Няхай над табою
Заўсёды з любоўю
Блакiтнага неба цвіце васiлёк !
Дачушка Радзiмы !
Ласкавае iмя
Матулінай песняй да сэрца ляшiць.
Ты шчыра i проста
Хлеб— соль дорыш госцю —
Ў лiстэрку ўсмешкі душа зiхашiць.

Бярозкі — ракіты
Ўглядаюцца ў плiты,
Дзе б'ецца, як сэрца, твой вечны агонь.
Ў вайну ты, славянка,
Была партызанкай,
Табе да зямлi наш удзячны паклон.
Ляжыць пад Курганам
Агонь ураганны.
Пакрыўдзiць нiколі цябе не дадзiм.
Жывi ў пашане
Шчаслiвай, каханай,
Радзiмка пяшчоты на твары зямным !

Ад людскіх
ліуроў

І СЛОВА — СЛАВА БЕЛАРУСА

Земляку касманаўту Уладзіміру Кавалёнку

У закутак самы дарагі —
У край глыбінны вёскі Беларай
Вязу я водпуск на лугі,
Дзе маладосць, як птушка, пела.

“Дальбог такі, як быў, сыноч,
І ўсё па-нашаму гаворыш...
А мой не едзе Васілёк”, —
Мне скардзіцца суседка ўголас.

Я суцяшаю, як магу
Усмейкай, жартам, успамінам,
Як мы дурэлі ў мурагу,
Як, падшыванцы, рвалі міны.

Дзяцінства сына нагадаў,
Бы пасадзіў ёй на прыполік.
“Мне ж да бацькоў рукою падаць,
А Васілёк ваш — у Анголе...”

“Ды што пісьмо? Паперкі шмат!
Самогэ ўлашчыць бы вачыма.
Нібы работы тут няма,
Ля дому ў бацькавай хаціне”.

І нахіліўшыся на кій,
Лагодна кажа знізу ўтору:
“Пятрок, сто год ты гарадскі,
А проста, як і мы, гаворыш...”

І сапраўды (ад пахвальбы
Аж сэрца ёкнула балюча):
Не родным словам свае лбы
Мы без патрэбы часта мучым.

*Ад людскіх
лугоў*

Ці з яблыкам, ці з агурком
Дзень пагандлюем на базары,
А вернемся ў вясковы дом —
“Вучона”, “рускай” мовай жарым.

Акцэнт — карова па ільду —
Слых рэжа ў Гродні і за Глускам.
І гэту коўзкую хаду
Сур’ёзна лічым мовай... рускай?!

Ды сам вялікі Леў Талстой
Да смерці ёй не авалодаў!
А мы ў прастаце сваёй
Валодаем... тыдзень без году...

Па- роднаму скажы, спытай —
Казеляць вочы, як на турка,
Ці скаліць зубы ўсе, бадай,
Адукаваныя прыдуркі.

З пяшчотай маці тут зямля
Кальскі іхнія гайдала...
Размашысты свей верш і я
Не роднай моваю кайданіў.

Культуры беларускай сцяг
Да зор узняў Купала смела.
І ажывае Млечны шлях
Таксама словам з вёскі Белай!

СУМЛЕННАГА СЫНА ЗЯМЛІ...

Васілю БЫКАВУ

Сумленнага сына зямлі
Варожасць — ізноў! — абступіла...
Балюча і крыўдна, калі
Твой розум шліфуюць тупыя.
І вучыць гультай працаваць
І лезе наперад пазаддзе,

Ад людскіх
лугоў

І ёсць мастакі нацкаваць
З куп'я вертыкальнай пасады:
Ты - ж супраць казённай лухты,
Ў касмічных і думках, і марах,
Як сонечны дыск залаты,
Ляціш праз іх штучныя хмары.

СПАГАДА ЖЫВОМУ — ЖЫВЕ

У раме аконнай аблёкі
Па майскім блакіце пывуць.
Спакойна і мудра здалёку
Да сэрца ўспаміны нясуць.

Вось я аблачынкай дзяцінства
Над лугам, над полем ляту,
Наскрозь прамяніста расхрыстан,
Да ўпаду гуляю ў лапту.

На рукі мае па сасонцы
Сястрычка вавёрка імкне.
Здаецца, разліўся я сонцам,
А сонца ўлілося ў мяне.

Казяўцы з аслабленым целям
Заўзята майструю жылло
З лучынак, травінак і шкельцаў:
Хачу, каб жывое жылло !

Але за хмурынкамі — хмары
Нахлынулі цёмных масцей
І градам па хатцы, па марах
Дубясыць мацней і мацней.

Шчырую насуперак грому
І бліску маланкаў кругом...
Не выбіў спагады жывому
І сённяшні гром з перуном.

Ад людскіх
ліуроў

Марына Масла

ПЕРАД КУПАЛЛЕМ

Зараз плача сама зямля,
Слёзы буйныя льюць нябёсы...
І прашу табе шчасця я,
Беларусь!

О, за што ты так моцна
пакрыўджана лёсам ?!

Папараць - кветку шукаці
Будзеш сягоння ўначы,
Мілая, добрая Маці,
Чым табе дапамагчы?
Кожным жыцця імгненнем
Шчасце б памножыць нам,
Шчырым душы імкненнем
Дапамагчы сябрам.

Сэрца маё ў палоне
Самых прыгожых дум.
З ніжкім табе паклонам
Я па жыцці іду !
Я цябе называю кветкай,
І дару я табе любоў !
І хачу стаць жывою сведкай
Тваіх лепшых, мой край, часоў !

*Ад людскіх
душоў*

Маланкай любові да важнага слова
Нас скрыжавала часіна.
Сэрцы рыфмуюць. І родная мова
Будзе жыць вечна ! Павінна !

МАІМ ВЫХАВАНЦАМ

Добрыя, дапытлівыя вочкі
Так цікаўна, уважліва глядзяць.
Мілыя дачушкі, слаўныя сыночкі,
Хочацца вас лашчыць, хочацца абняць.

Колькі трэба цеплыні, увагі,
Каб у вас нам заслужыць давер !?
Колькі трэба шчырасці, навагі,
Каб адчулі клонат наш цяпер !

Менавіта сёння, а не заўтра
Вы павінны шмат што зразумець,
Таямніцы шчасця пазнаваць упарта,
І не сорам будзе свету ў твар глядзець!

Мой слаўны галубочак,
Ты падрастай хутчэй,
Свайго жыцця клубочак
Раскручвай весялей.

Няхай жа моцнай ніткай
Прашыты будзе шлях,
Няхай удасца выткаць
Шчаслівых мараў гмах.

Ляці, ляці, крылаты !
Аблокі абдымай,
Бо ты душой багаты,
Як Беларускі край !

*Ад людскіх
луроў*

◇ ◇ ◇

Мощным будзь, я цябе заклінаю
Мощнай быць трэба мне, я кахаю.

Для нашага шчасця
зыху доўгай дарогі
О, вясна, у цябе я прашу
дапамогі

Захавай для мяне позірк
мілых вачэй
Прэч гані адзіноту
бяссонных начэй.

◇ ◇ ◇

Палараць - кветку шукала,
Куст палыновы знайшла.
Зведала гора не мала,
Ды вась жа не ўпала, дайшла.

А сёння мне пах палыновы
Зноўку хвалюе душу,
Ізноўку я горкія словы
Табе пра каханне пішу.

◇ ◇ ◇

Крадзенае шчасце,
Крадзены пагляд,
Крадзеная радасць
Крадзеных парад.

А хто ж гэты злодзей?
Дзе яго шукаць?
Ён каму нашкодзіў?
Што яму сказаць?

*Яд лідскіх
шуроў*

Я пішу табе зноўку і зноўку
Не пішу, а з табой размаўляю
Для цябе, як апалая зорка
Маё ціхае слова “кахая”.

Не бывае разлук і растанняў
Я прашу, не прэрэчце, вы мне
Бо жыццё яно ўсё са спатканняў
І нікога яно не міне.

Я бягу к табе зноўку і зноўку
Я бягу... хоць сяджу, хоць стаю,
Як пагасне апалая зорка,
Ты пачуеш малітву маю.

ТРЫЗНЕННЕ

Заблудзілася я між аблокамі,
Я павісла пад імі высокімі

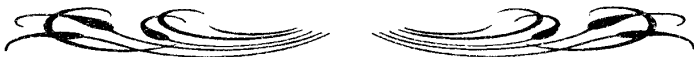
Гляну ўніз — там адкрытая пашча
Злой хлусні. Не магу я ўласці.

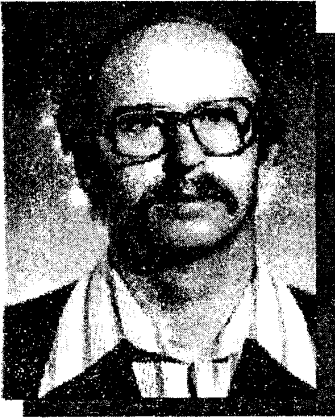
Вось, як некалі дам я ёй рады,
Хоць слязінкай на землю, а ўпаду

І жыццё маё зноўку пачнецца
Мощным парасткам з глебы праб'ецца.

Нехта скажа: пустыя трызненні,
А я ўпаду... і не на калені,

Я грэшнай на землю ўпаду,
Я з зямелькі святою ўзыду.

Яд лідскіх
ліуроў

Міхась Мельнік

В Е Р А

Жыву з адкрытаю душою,
нібы наўнае дзіця...
Не ў правілах майго жыцця
адасабляць сябе мяжою
ад клопатаў сяброў далёкіх,
няўдач суседа за сцяною,
ад лесу, дрэў і гор высокіх,
ад слоў, прыпудраных маной...
З трывогаю жыву на свеце,
бо ў ім суіснуюць даўно
падман, і прагнасць, і
бясчэсце,
што нас дурманіць, як
віно...
Пытаеш: “Гэтак доўга будзе?”
Ты кажаш: “Свет не
перавернеш...”
Ды не ! Мы ўсё ж такія людзі,
што нас ад веры не адвернеш.

Ад людскіх
шуроў

ПРОСЬБА

Цішыня пяшчотнаю пушынкай
Ўпала з трыдзевятай вышыні...
Толькі скача рысцою безупынку
Нехта на апуджаным кані.
Пачакай жа, вершнік заспяшалы,
Хуткі бег на момант супыні —
І пачуеш, як за перавалам
Нерушнае просяць цішыні.

Сповідзь

Я свае неспакойныя ночы
Перадумаю,
перабяру,
перамераю,
У твае васільковыя вочы
Загляну з захапленнем
і вераю.
Я знайду там агеньчык ласкавы —
Спадарожнік надзей і кахання,
Дзе натхнення жывога яскравасць
І цяпло маіх доўгіх чаканняў...
Прычашчуся тваёй светлай
шчырасцю,
Як ствол дрэва
настоем жывіцы,
Каб кахацца нам
не па міласці,
Каб душой назаўжды парадніцца.

*Ад лідскіх
дзуроў*

ВОЧЫ ЧАЛАВЕКА

Яму было пятнаццаць год.
Ён быў першы вучань на ўроках
беларускай мовы.

Ён бег з пісталетам
на ворага.

Ён убачыў вочы чалавека
Ён павінен быў страляць
у гэтыя вочы.

Захістаўся.
Ляжыць на бруку.
Не навучылі яго
на ўроках беларускай мовы
страляць у вочы чалавека.

ПРАТЭСТ

Рукі яго
будавалі дом,
у якім гадаваліся дзеці;

рукі яго
даглядалі поле,
што хлебам надзённым карміла;

рукі яго
ворага білі
рукі яго
працу любілі...

Гэтыя рукі
вайна адабрала.
Новага дома не стала,
дрэва не вырасла,
поле сумуе...

Несціхана рыпіць пратэз —
вайне пратэст.

*Ад людскіх
лугоў*

ТЫ ПРЫЙДЗІ !

Я чакаю
я веру — ты прыйдзеш здаля,
хоць вясна затапіла шляхі
на палях,
за бурлівай ракой,
ля высокай гары,
лес у тысячы свечак
гарыць.
Ні крыла,
Ні вясла...
Усё супраць таго,
да мяне каб прыйшла.
Праз нягоды дарогу
пракласні мне
чым ?

Можа, здолею сэрцам сваім
памагчы?

Пройдзеш ты праз бяздонне,
я стану мастом,
калі ты-праз раку,
я зраблюся пляжом,
праз агонь пранясу,
хоць згару сам дагла,
а праз горы —
дык крылы пазычу
ў птаха — арла.
Ты прыйдзі !
У мяне — ні вясла, ні крыла.

*Яд лідскіх
ліуроў*

Леапольд Пырскі

БАЦЬКАМ

**Нічога я не зблытаў,
нікога не забыў,
Выцягваю з нябыту
сваё, што перажыў.**

**Вясёлкай граюць кросны:
матуля цуды тчэ !
І бацька ранкам росным
лужок касой пячэ.**

**Курыць дымок над хатай,
мох шэры лёг на дах...
Шчыруюць мама з татам:
Заўсёды на нагах.**

*Ад людскіх
лугоў*

Прыйдзі надвячоркам
Да першае зоркі.
Прыйдзі раннім ранкам
На самым світанку.

Пакуль я чакаю —
Ва мне не змаўкае
Кахання пяшчота
Да кожнай істоты.

Мае вандроўкі і мой пошук
Распачаліся з той фурманкі,
Калі залазіў я ў паўкошык
Яшчэ далёка да світанку.

Я калыхаўся разам з бацькам,
Я жмурыў вочы, не драмаў.
Па белы хлеб я і па цацку
Ў мястэчка ехаў не дарма.

З тае пары мяне куляла,
выкідвала не раз з сядла.
І, як бы сцэжка ні пятляла,
Вяла да роднага сяла.

Ад людскіх
луроў

Лілея Сазанавец

ПЯЛЁСТКІ ЧЫРВОНАГА МАКУ

Навэла

...ЗАГС у нашым горадзе стаіць у вельмі маляўнічым месцы: пасярод старога парку. Архітэктар, калі працаваў над будынкам, зразумёў і адчуў гэтую прыгожасць, таму ягоны будынак адразу зліўся з паркам, нібыта не быў пабудаваны толькі дзесяць гадоў таму, а стаяў тут стагоддзямі.

Я люблю ў вольную гадзіну прайсціся па сцежках старога парку, асабліва восенню, калі жоўтая і чырвоная ліства так таямніча шаргаціць пад нагамі, быццам хоча толькі табе паведаміць нешта вельмі важнае і прыгожае.

Гуляць мне даводзіцца толькі ў выхадныя дні, таму амаль што кожную суботу я з'яўляюся нявольнай сведкай чыйгосьці вясялля. Я даўно ўжо прызвычалася да гэтага. Не замінала маладым, яны не заміналі мне. Не ведаю, чаму звярнула ўвагу на гэтую пару. На першы погляд, звычайны малады і звычайная маладая. Толькі вочы ў яе падаліся мне трохі больш самотнымі, чым у іншых. Напэўна, гэтыя вочы прымусілі мяне згадаць іншае вясялле. Не, не маё, хоць у мяне ўжо, дзякаваць Богу, абодва сыночкі ў школку бегаюць. Успомнілася мне вясялле, дзе я была сведкаю.

Адбывалася гэта ў сярэдзіне васьмідзесятых. Цёплая восеньская раніца. Інстытуцкі двор нагадвае растрывожаны вулей. Студэнты збіраюцца схаць на бульбу. Шумней за ўсё, вядома, там, дзе знаходзяцца першакурснікі. Ім жа трэба і перазнаёміцца адзін з адным, і інстытут ім яшчэ не вядомы, і за вясяласцю хочацца схаваць тугу па родным

Ад людскіх дуроў

доме, бо першы раз у жыцці яны яго пакінулі.

Мы, правінцыялы, ужо перазнаёміліся і трымаліся купкай. З'едліва разглядалі смялейшых і, як нам здавалася, прыгажэйшых "гарадскіх". Кідалі ў іх бок па-вясковаму трапня і не вельмі добразычлівыя параўнанні, хаваючы сваю асабістую сарамжлівасць і ў душы зайздросцячы іхняй вяселасці і раскаванасці. Ужо ў тую першую вераснёўскую раніцу я звярнула ўвагу на адну са сваіх будучых аднакурсніц, якая стаяла ў купцы "гарадскіх". Была яна маленькая, жвавая, увесь час рухалася, нібы не магла стрымаць у сабе нейкага ўнутранага рухавічка. Адрознівалася яна не толькі ад нас, "вясковых", але і ад сваіх, бо была апранута зусім не так, як іншыя. Мы, нацягнуўшыя на сябе ўсё самае горшае, проста губляліся побач з яе шыкоўнай жоўтай кароценькай куртачкай і белымі замсжымі красоўкамі. "Фіфа" — падумалася кожнаму з нас. Мы памыляліся. Хутэй за ўсё, Тоня (так звалі дзяўчыну), апранула тое, што першае трапіла ёй пад руку. Ужо ў першыя ж дні ў калгасе яе шыкоўныя красоўкі амаль што нічым не адрозніваліся ад нашых разношаных шэрых кедаў. Не яна жыла дзеля адзення, а яно дзеля яе.

Гоман у двары пачаў паступова спіхаць, бо на прыступкі павыходзілі прадстаўнікі інстытуцкай адміністрацыі. Адзін з іх падышоў бліжэй да мікрафона і пачаў выкрываць нумары групаў, калгас, куды патрэбна ехаць, і аўтобус, які нас туды павязе. Пачуўшы, у які аўтобус нам патрэбна сесці, мы з дзікімі воклічамі кінуліся на пошукі таго аўтобуса і не пачулі, што паседзем у наш калгас не адныя. У гэтую ж вёску паехала яшчэ адна група першакурснікаў. Пра гэта мы даведаліся толькі на месцы прызначэння і вельмі ўзрадаваліся, бо побач з нашай выключна дзявочай групай нарыхтоўваць для землякоў другі хлеб павінна была група выключна мужчынская.

Але, пакуль мы ехалі, мы гэтага не ведалі. Спявалі, веселіліся, адным словам, радаваліся жыццю, свабодзе, што магчыма толькі ў найшчаслівейшую для чалавека пару: пару юнацтва. І тут настрой трымала нашая Тоня. У нас не ўзнікала сумнення, што лідарам нашай групы па ўсё пяць гадоў наперад будзе менавіта яна.

І вось нарэшце пасля паўтарагадзіннай язды (большасцю па калдобоінах і ямінах) мы паўсталі перад светлымі вачыма старшынні калгаса. Ubачыўшы наш "жапочы" батальён, ён неяк адразу панік, бо, пэўна, думаў, што бульбы мы яму наўрад ці шмат накапаем. Але праз нейкай паўгадзіны ў кантору заваліла "мужчынская" група. Старшыню, як падмянілі: усхапіўся, кінуўся прымаць, як найлепшых дарагіх гасцей. З кожным студэнтам за руку павітаўся, а іхняга кіраўніка гатовы быў на руках насіць, абы той раптам не выраныў завесці сваіх "арлоў" у іншы калгас.

Пасялілі нас усіх разам у калгасным двухнаварховым клубе

*Ад лідскіх
ліуроў*

Хлопцы размясціліся на другім паверсе, а мы на першым. Чытачу, я думаю, будзе няцяжка зразумець, што ноччу мы амаль што не спалі, бо, калі заснеш, то абавязкова прачнешся альбо са звязанымі марскімі вузламі нагамі, альбо тварам, перапэцканым у тваю ж губную памаду.

Бульбу, праўда, капалі мы спраўна, чым вельмі радавалі шырокае старшынёўскае сэрца. Тоня адразу ж перакрэсліла ўсе нашыя меркаванні аб тым, што “фіфы” могуць толькі красавацца, працаваць яны не ўмеюць. І жартавала, і бульбу капала яна лепш за ўсіх. Я ёю заханялася.

Але потым здарылася так, што маё захапленне Тоняй пачало неяк паступова згасаць. У “мужчынскай” групе быў студэнт Сяргей, вясковы хлопц, грохі сарамяжлівы і не вельмі дасціпны. І вось да гэтага Сяргея прычанілася Тоня. Даймала яго рознымі, часта даволі недарэчнымі жартачкамі. Сяргей цягнуў, хоць было бачна, што ўсё гэта яму ўжо абрыдла, і стрымлівацца ён толькі дзякуючы саёй выхаванасці. Але кожнаму цяпенню калі-небудзь прыходзіць канец.

Прыселі неяк мы нерадыхнуць насрод поля. Замарыліся ў той дзень гэтак, што нават нікому не хацелася жартаваць ды кіць адзін з аднаго, як гэта было звычайна. Ніяк не магла ўтаймавацца толькі Тоня. Спачатку ўсё ішло, як таўсёды: яна здеквалася, Сяргей цягнуў. А потым Тоня нечакана для ўсіх, і ў першую чаргу для самой сябе, сказала:

— Вось ты, Сяргей, такі правільны, заўсёды робіш толькі тое, што патрэбна, а на які-небудзь незвычайны ўчынак ты, мне здаецца, зусім не здатны.

Мы ўсе насцярожыліся. Тоня гэта сказала не проста так. Трэба чакаць працягу. Сяргей, якому ўжо даўно надакучылі прыставанні Тоні, але які мужа дагтуль іх цягнуў, на гэты раз ажно збялеў ад крыўды.

— На які гэта ўчынак я не здатны? — заснілым ад хвалявання голасам спытаў ён.

— Ну, напрыклад, ты не можаш вольна зараз пайсці са мною ў сельсавет вольна гэтай вёскай і распісацца, — нявінным галасочкам напачаміла Тоня.

Усе спачатку знямелі ад нечаканасці, а потым накінуліся на Тоню: яна, што, здурнела, калі жартуе на такую тэму. Усім вельмі хацелася як-небудзь зладзіць гэтую недарэчнасць, але Сяргей ўстаў абтрос са сваіх старых джынсаў наліплых сухія травінкі, падыйшоў да Тоні, прыгнуў ёй руку і сказаў толькі адно слова:

— Пайшлі!

Адчувалася, што яна зусім не чакала менавіта такой рэакцыі з боку Сяргея. Пагардліва адварнула ў бок галаву.

— Ну цябе! Прычэпіўся!

Сяргей паўтарыў:

— Пайшлі?

Ніхто з нас, у тым ліку і Тоня, не змог не паслухацца. Усе моўчкі

наднялися і гэтак жа моўчкі рушылі ў бок вёскі.

*Ад лідскіх
ліуроў*

Старшыня сельсавета, як заўсёды, нападнітку, спачатку гучна рассяяўся проста ў твар Сяргею, які напрасіў зарэгістраваць ягоны шлюб з Тоняю. Потым старшыня пачаў лаяцца вельмі брыдкімі словамі, самымі прыстойнымі з якіх былі такія: “Панапрызджала рознай гарадской брыдоты, не ведаюць, што ім яшчэ вытварыць. Нацягаліся б гною з хлява, не да вычварэнстваў было б”. Сяргей моўчкі выслушаў старшыню, счакаў, калі той заморыцца і перастае лаяцца. Як толькі той змоўк ён зноў паўтарыў сваю просьбу. Старшыня раскрыў рот, каб абліць нас, гарадскую моладзь, яшчэ адной порцыяй гразі, але ў гэты момант выпадкова глянуў у твар Сяргею. Што ён там убачыў, для ўсіх нас засталася сакрэтам, бо ўсе мы стаялі ззаду. Але старшыня павярнуўся, расчыніў дзверы ў сельсавет.

— Заходзьце, — прабурчаў ён.

У пакой ён выняў з шафы тоўстую кнігу і пачаў яе гартцаць.

— Хто будзе сведкамі? — запытаў старшыня, не падьмаючы вачэй.

Сяргей ткнуў пальцам у мой бок і ў бок Сашы Аляхновіча.

— Нясіне пашпарты.

Праз хвілін дзесяць усё было скончана. Тоня за ўвесь гэты час не прамовіла ні слова. Потым, ноччу, калі ўсе паляглі спаць, я чула, як яна яшчэ доўга ўсхліпвала, прыкрывшы твар падушкай. Але ў той час мне не было яе нікада.

Праз тыдзень пасля гэтага мы вярнуліся ў інстытут. Пачалося звычайнае студэнцкае жыццё. Яшчэ там, у вёсцы, мы дамовіліся, што нікому не станем расказваць пра гэты выпадак. Усе былі ўпэўнены, што месяццаў праз пару Тоня з Сяргеем развядуцца, і ўсё стане на свае месцы.

Тоня вельмі змянілася. З першай у групе веселухі яна ператварылася ў вельмі сціпную, ціхую дзяўчыну. Мне здавалася, што знак вінаватасці не сыходзіць з яе твару. Паступова я вельмі пасябрвала з ёю і нават даравала той недарэчны выпадак.

Сяргей жа быў такім, як заўсёды. Да Тоні адносіўся гэтак жа, як і да інных без залішняй ўвагі, але і без пагарды. Ніхто, акрамя нас, не мог здагадацца пават, што яны — муж і жонка.

Першы курс праліцеў так хутка, што мы нават не паспелі гэтага заўважыць. Прышоў чэрвень з яго бяссоннымі ночамі, бо, як заўсёды, мы апынуліся непадрыхтаванымі ні да залікаў, ні да надыходзячых экзаменаў. Ліхаманкавае ўвечы запар, намагаліся прыдбаць тэя веды, на якія не звярталі ўвагі ўвесь семестр.

Тоня пачывала над падручнікамі агульнай хіміі — праз два дні экзамен, калі ў дзверы названілі. Яна падхапілася з канапы, падышла да дзвярэй, увесь час гадаючы, хто б гэта мог быць? Бацькі на ўсё выхадныя паехалі на лецішча. У дзвярах стаяў Сяргей з трыма чырвонымі півонямі, у руках. Тоня ажно спалохалася, убачыўшы яго. Яна, калі па

праўдзе, забылася нават пра тое, што калісьці выйшла замуж.

— Праходзь,- запрасіла Тоня хлопца.

Той прайшоў у кватэру, аддаў Тоні кветкі і палез у кішэню яшчэ па нешта. Выняў адтуль маленькую белую паперчыну.

— Мне позва прыйшла,- ціха прамовіў ён,- нам патрэбна развесіцца, бо мала ці што можа здарыцца за два гады.

Тоня не адразу ўцяміла, пра якую позву ён гаворыць. У войска забіраюць ! Чамусьці рэзка кальнула сэрца. Яна запрасіла Сяргея ў свой пакой.

— Пасядзі трохі. Я зараз гарбату прыгатую.

Звычайна, калі чалавек прыходзіць у чужую кватэру, і яго пакідаюць на нейкі час, аднаго, першае, што ён стане рабіць — гэта разглядаць кнігі альбо сямейны альбом. Сяргей не стаў выключэннем. Ён убачыў на кніжнай паліцы альбом, узяў яго, сеў на канапу. Гэта быў Тонін альбом. У ім меліся Тоніныя фотаздымкі ў самым розным узросце: ад месячнага галыша да сённяшніх тэён.

Ўвайшла Тоня з падносам, у пакоі прыемна запахла добрай гарбатай. Тоня паставіла паднос на столік, а сама прысела побач з Сяргеем, пачала тлумачыць, дзе і калі яна была сфатаграфавана.

Яны неяк не заўважылі, як альбом зпоўз з Сяргеевых каленяў, карткі рассыпаліся па лыване. Сяргей пагледзеў у твар Тоні, убачыў, што чамусьці па яе шчацэ пакацілася буйная празрыстая сляза. Ён не мог не бачыць гэтую слязу і асцярожна выцер сваім вялікім пальцам. Тое, што адбылося потым, яны не маглі растлумачыць нават самі сабе Карацей, Тоня з Сяргеем нарэшце сталі сапраўднымі мужам і жонкай. Як гэта адбылося, не патрэбна нікому тлумачыць. Маладосць і каханне самі заўсёды знойдуць правільнае рашэнне.

Назаўтра раніцою яны прачнуліся рана. Чамусьці зусім не спалася. Сяргей аказаўся надзвычай добрым кухарам, і з тых нешматлікіх прадуктаў, якія Тоня знайшла ў лядоўні, ён зрабіў адмысловы абед. Тоня ўся свяцілася ад нейкага ўнутранага характа, якое бывае толькі ў закаханых жанчын. Яны амаль што не размаўлялі, толькі глядзелі адзін аднаму ў вочы, у якіх выразна чыталася шкадаба аб страшаным часе. Яны ж маглі ўжо амаль што год - кахаць, але не рабілі гэтага!

І зноў званок у дзеры прагучаў нечакана і вельмі пранізліва. Тоня кінулася ў вітальню, Сяргей рушыў за ёю. У дзяха стаялі бацькі Тоні. Сяргей знікавеў - у Тоніным бацьку ён пазнаў выкладчыка па тэарэтычнай механіцы, якую толькі пазаўчора здаў. Тоня, аднак, не разгубілася. Схапіла Сяргея за руку і адным духам выпаліла:

— А гэта мой муж, Сяргей !

Маці разгублена назірала то на дачку, то на “новаспечанага” зяця, а бацька, наадварот, нават узрадаваўся чамусьці.

Ад лідскіх дуроў

спадзяванца, што і зянем будзеш не горшым, - пажартаваў ён, галоўным чынам, дзеля таго, каб вывесці жонку са стану Гоголеўскай "нямой сцяны".

— Давай, маці, рыхтуй святочную вячэру. У нас і шампанскае нельзе было.

— А вячэру мы ўжо прыгатавалі, - сказаў Сяргей, які таксама адчуў, што грэба, нарэшце, выходзіць са стану тэлеграфнага слупа.

Сяргей ў студэнцкі інтэрнат больш не вярнуўся. Забеглі нежак толькі разам з Тоняю ды забралі небагаты ягоны скарб. Дарэчы, з таго дня яны, пагоул, стараліся не накідаць адзін аднаго ні на хвіліну. Тыя некалькі гадзін, на якія ім прыйшлося развітацца, бо экзамены былі ў адзін дзень, але ў розных аўдыторыях, - падаліся ім нясцерпнай вечнасцю.

Нарэшце апошні экзамен быў здаду. Шчаслівя, выехалі яны адначыць на Менскае мора. Купаліся, загаралі, не вярталіся нават у Менск пачаваць. Ставілі там жа, на берэзе, палатку. Побач была процьма народу, дні стаялі гарачыя, але яны нікога не заўважалі. На свеце былі толькі яны, кахайне ды мора.

Але ўсяму прыходзіць канец. Два незабудныя тыдні праляцелі як адно імгненне. Назаўтра Сяргея астрыжанага і ад гэтага на выгляд зусім хлапчука, Тоня з бацькамі правяла на цягнік. Тоніна маці чамусьні не магла стрымаць слёз. Сама не ведала, чаму так цяжка было на душы. Ці то бравыя маршы не давалі снакою, ці то маленькая стрыжаная галава на тонкай хланечай шыі, якая выглядала так безабаронна.

Цягнік рушыў і павёз з гэтых хлопчыкаў у невядомасць.

Наўгода Тоня атрымлівала амаль штодня лісты ад каханата. Пісаў што служыць у Самаркандзе, прыслаў нават картку, на якой быў сфатаграфаваны ў смешным капялюшы. Такія капялюшкі выдаваліся тым, хто служыў у Сярэдняй Азіі. І ў кожным лісце быў укладзены адзін пялёстак чырвонага маку.

А потым прыйшоў ліст, напісаны чужою рукою. З канверта вывалілася белая наперчына. "Паважаная Антаніна Міхайлаўна! Камандаванне №-скай часткі з горьчучу паведамляе Вам, што Ваш муж Астанчык Сяргей Іванавіч загінуў, выконваючы свой інтэрнацыянальны доўг у Афганістан..."

Тоня замуж больш не выйшла. Узяла з "дому немаўляці" адказнога хлопчыка і назвала яго Сяргеем. Зараз яму ўжо дзесяць год. Гэта можна палічыць за шуд, але мне ён вельмі пагадвае таго Сяргея.

Яд лідскіх
муроў

Смарэгд Сліўко

ЖУРБА

Я без цябе журбую,
а ўсё-такі пяю:
не хачу люблюю,
а хачу сваю.

Пісьмы не сущешашь,
болю не сатруць.
І паслаў да лешых,
ўсё-раўно салгуць.

Як раскажам, схлусім,
што ўжахаўся я
ў адзінокі куецік
побач ручая.

Пратаптаў сцяжынку
папярок і ўздоўж,
толькі гладзіў спінку,
а нічога больш.

І стаіць прыбраны
поруч ручаю,
Я гляджу ўжаханы,
а хачу сваю.

(пераклад Станіслава Судніка)

Ад лідскіх
луроў

ЗВІНЯЦЬ ЗВАНЫ

Ідуць у дол сябры,
Ідуць паядзіночы,
Адзін я да пары
Яшчэ не ў той сарочы.

Звіняць, звіняць званы
І то адно ў нядзелю,
Каму пяюць яны
І дзе маё вяселле.

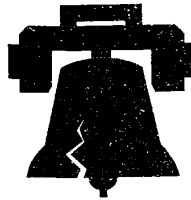
Цалу: тачы крыж
Над нова агілай.
Ты ўжо нав. спіш,
А мне шчэ трэс. ы.

І боль у мне ракой
Ў душы крутым замесам.
З Надзеяй і Журбой
А Вершы - дробналесце.

Хоць цяжка паміраць,
А жыць цяжэй жывому.
І дзе Айчыну ўзяць,
Калі не маеш дому.

Нясу я свой наклон
Паўз змроку берагі
І з болям бачу сон
Пра тых, хто дарагі.

(вольны пераклад Станіслава Судніка)

Яд лідскіх
лураў

Алесь Стадуб

НА ФІНІШЫ

На фінішы жыццёвае шашы,
Хоць і ў нашчадкаў спелыя галовы,
Бабуля мерае на свой аршын
Учынкі нашы, справы, злосць і словы.
Яе, нібы святыню, бараню
Ад скразнякоў, ад холаду, ад груку.
Яна, як донарскую кроў, унукам
Перадае і сёння дабрыню.
Даверліва ў думках памаўчаць
Прысяду ціха ля яе — спрадвечнай —
Бо пад каго ж сябе падчалавечу
Ў сярдзіты і крыху шалёны час.

Ты мне пра гонар і пачуцці,
Ты мне пра памяць і пра доўг.
А ведаеш, чым я лячуся
Ад безнастрою і знямог ?

Быць на цябе падобным прагну.
Хто большы — здолей адгадаць :
Ці ты, што вартая павагі,
Ці я, што ўмею паважаць.

*Яд людскіх
муроў*

ПАЛАВІНКА

Ты мой погляд не лаві,
Ціхая і смелая,
Мы з табой — з дзьвух палавін —
Сёння шчасце цэлае.

Хай канцэртаць салаўі,
Аж пакуль натоляцца.
Ты мой погляд не лаві,
Сам ён, погляд, ловіцца.

Млявы вецер збіўся з ног,
Не кране травінкі.
Заўтра разам будзем зноў —
Мы дзве палавінкі.

БІЛЕТ

Білет стары ў маім блакноце
І, пібы компас, адрас твой.
Я помню неба ў пазалоце,
Маіх задум тугі сувой.

Ды голас твой і твае вочы
Даўно не радуюць мяне.
А той білет цяпер, як воўчы.
Святло тваё — не мне ў вакне.

Цябе слухаць я рады
Пра будзённасць і вечнасць.
Твая скруха і радасць
Мяне рانیць і лечыць.

Неспазнанасць хвалюе
Слоў, і сноў, і каханьня.
Я люблю тваё слухаць
Залатое маўчанне.

*Ад людскіх
лураў*

ЧЫЙМУ ПАРАДУЮСЯ СЛОЎКУ

Памяці Жэні Янішчыц, паэтэсы.

Жыццё, жыццё, як цукру жменька,
Як гарката нязбыўных мэт.
Дарма наважылася, Жэнька,
Зляцець у неспазнаны свет.

Чыйму парадуюся слоўку
І кіну пахвальбы пятак.
Ні на Вялікдзень, ні ў Пятроўку
Адгуль ніхто нас не вітаў.

Не падзякла адчай адчаем.
Развагі ў яго няма.
Калісі і я туды прычалю
Пад млосны і пад гучны марш.

Нагбом піла натхнення келіх.
Адолела, напэўна, чвэрць.
Істоту мы тваю адпелі,
А душу ў вершах — не адпець.

РАЊІЦА

Раніца, млявая раніца,
Маці чарговага дня.
З грукатам недзе спяшаецца
Скрозь цішыню паражняк.
Раніца. Рэчка туманіца,
Неба блакітам экраніца,
Зяць у сталіцу збіраецца,
Жонка з бабуляю раіца,
Смага даймае п'яніцу,
Пхнеца на пашу гурт...

Хай сабе рэчка туманіца,
Хай сабе неба экраніца,
Хай сабе жонка парайца,
Хай сабе мучыцца п'яніца —
З раніцай сёння ў нагу
Ў лес па грыбы пабягу.

*Ад людскіх
лугоў*

НА НАРАЧЫ

Светлай памяці Максіма Танка,
народнага паэта Беларусі.

На Нарачы цёплыя зоры.
На Нарачы сьвежкі

вузкія.

Тут вас непрыкметна пакораць,
Чаруючы па - беларуску.

Бывала ,

марудны прычэпнік

Узрушыць няўпэўненым фактам :

— Вы можа прыгляньцеся лепей.

Ці часам шьбуе не Танк там ?

Не ён быў, а нейкі дзівосны

Зямляк нарачанскага **В о л а т а**.

Шапталі ўзвышана сосны

Пра камень жалеза і золата.

ПА Д ВО С Е Н Ъ

Люблю я пад восень лесам,

Люблю я пад восень полем,

Калі яшчэ бабіна лета

Чаруе, уздыхае, свавольніць.

Паглянеш: не ўсё яшчэ спета

Ні полем, ні лугам, ні борам.

А што гаврыць пра кабету.

Калі ёй паўкаплі за сорака.

Каліну хістае ад ягад,

Антоніўка просіцца ў рукі.

Люблю я пад восень з развагай

Паслухаць уласныя думкі.

Ад лідскіх
ліуроў

Станіслаў Суднік

ДЗЯДУЛЯ

“Некаторыя старыя адмовіліся па-
кідаць родныя мясціны заражаныя ў
выніку Чарнобыльскай катастрофы”

/ 3 газет /

Дзень сышоў. Засвяціліся зоры.
Росы ўпалі на зелень травы.
Лес у новым барвяным уборы
Скалынуўся ад крыку савы.

І лясун, дрыжучы з халаднечы,
Стаў нацягваць паддзёўку з кары,
А ў хацінцы ўжо дровы пры печы
Зачакаліся тое пары,

Як дзядуля нядужай рукою
Трохі засланку ссуне на бок,
Жар паправіць старой качаргою,
Абапрэцца рукою на кіёк,

*Ад людскіх
душ*

І падкіне паленца, другое,
І агеньчык заскача па іх,
І павее такой цеплынёю,
Падабрэюць аж лікі святых.

Прапаліўшы так крышачку ў печы
Дзедка юшку засуне, затым
Ён прытуліць старэчыя плечы
Да ласкавых пяшчотных цаглін.

І павольна, павольна, паціху
Павядзе ён гаворку сваю
Пра жыццё і няўмольнае ліха,
Што напала на гэту зямлю...

... Тут было так прыгожа і міла,
Смех дзіцячы будзіў цішыню,
І зямелька спрадвеку карміла
Можа ў пяць пакаленняў радню.

Тут быў хлеб і, як кажуць, да хлеба,
Тут і чарку пускалі кругом,
Тут зважалі на лес і на неба,
Тут дабро нажывалі гарбам.

Тут жылі і хацелі да скону
Тут бы жыць, працаваць і кахаць,
Тут на гэтай зямлі абароны
Ім не раз давялося ўставаць.

Ды раптоўна, адкуль што ўзялося ?
Захварэлі і лес, і вада,
Захварэла на полі калоссе,
Грыб з'ясі, і ад таго бяда.

*Ад лідскіх
муру*

Кажа недзе ўзарвалася нешта,
Кажа ўпаў тут нягэдыкі дождж,
Кажа ўсё тут прапала да рэшты,
Кажа будзе тут вечная ноч.

Ад дажджу і ад гэтага ліха
Ўсіх павезлі кудысьці за свет,
Ну а ён вось застаўся і ціха
Сам сабе тут жыве божны дзед.

Што яму ? Ён нажыўся без меры
І без меры намучыўся ён,
Ён заўсёды ў найлепшае верыў,
Ды не многа такіх згадаў дзён...

... Ён кабылцы сваёй, што ў калгасе
Ўжо з паўгода агульнай была,
Сечку трохі мукою прыкрасіў,
Ну а Маня аб тым данясла.

Пяць гадкоў ён гадзіна ў гадзіну
Ведаў толькі рыдлёўку і лом,
А вярнуўся ў старую хаціну
І зажыў неўпрыкмет за сялом.

Зноўку шчасце не доўга трывала,
Немец войну пачаў , і пайшло —
Накаціла фашыстаў навала
І спалілі аднойчы сяло.

Ён уцёк, па балотах хаваўся,
Неяк раз партызан напаткаў,
Пры атрадзе тады і застаўся,
Як работу рабіў — ваяваў.

Ад лідскіх
лугоў

Па вайне будаваўся і хату
Зноў наставіў вось тут ля сяла,
Не меў часу хадзіць да дзяўчатаў,
Да яго раз Алена прыйшла.

Ажаніўся. І дзеці, і ўнукі
Параслі, пачалі самі жыць,
І каравыя, чорныя рукі
Мелі поўнае права спачыць.

Ну, але, як ты сядзеш на покуць,
Трохі ёсць яшчэ сіла ў руках,
Хоць баліць куляй мечаны локаць,
Ды мо прыцемак нейкі ў вачах ...

... Ну а зараз ? Адзін, як зязюля,
Трэцца хіба аблезлы шчэ кот,
Сам з сабою гаворыць дзядуля
Люльку з вечара ўціснуўшы ў рот.

На палатках у цемры стаіўся
Маладзенькі зусім дамавы,
Бо стары па вясне атруціўся
З радзяцыяй з'еўшы травы.

Дамавы падслухоўвае дзедку,
Непрыкметненька вучыцца жыць,
Бо адзін ён застаўся, хто ўлетку
Будзе гэту зямельку лячыць.

Ад лідскіх
ліуроу

Святлана Цішук.

Мы сустрэліся

Чыгуначны вакзал. Шматгалоссе вакол.
Ля мяне ты з'явіўся, бы з неба анёл.
І сустрэліся вочы твае і мае —
Шэры колер з блакітам у ранішнім сне.
Я з табою паеду ў тваю далячынь!
“У адным хай напрамку цягнік нас імчыць!” —
Ты казаў. І я слухала словаў тых спеў,
Што дзявочае сэрцайка ўзрушыць паспеў.
Голас мой у адказ сухім лісцем не ўпаў.
“Няўжо нам па дарозе? Я птушку спаймаў!
Не хачу выпускаць я яе з даланёў...” —
Тваіх словаў салодкасць я ўсмоктвала ў кроў.
Не згубіўся твой голас, у тлуме не знік:
Паміж зорак бліскучых відзён маладзік.
І дзяўчына заўважыць, пачуе яго
Для сябе для адной прывітаннем Багоў.
І я чула, я бачыла. Разам з табой
Мы былі пад вясёлкавай яркай дугой.
Мы паехалі разам. Павёз нас цягнік
Не па рэйках — па небу ў каханейка дні.

Яд лідскіх
дураў

Прыемна займець сяброўку

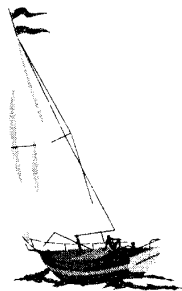
Цячэ небакрайны блакіт
З вачэй маёй лепшай сяброўкі.
Нягрымны, нязмрочны, нязолкі —
Ён чысты, жывы, трапяткі.

У добрым блакіце вачэй
Не б'юцца гвалтоўныя хвалі,
Што зайздрасцю лезуць і джальяць
У тонкую душу барзджэй.

З блакіту пагляду цякуць:
Цяпло, дабрныя ў маё сэрца...
Прыемна адчуць міласэрнасць —
Сяброўку займець на вяку.

Мы каталіся ў лодцы.

З табой мы каталіся ў лодцы.
Лагодзіў нас сонечны дождж,
Ляжаў перад намі ў нямоцтве,
У бліках задумлены Сож.
Ты штосьці выказваў мне палка.
Я слухала словы твае
Была я маўклівай русалкай:
Хавала пачуцці свае.
Я голас кахання трымала
У сэрцы, бы ў лейцах — каня.
Не чуў ты яго. Сожа хвалі
Заўважылі пульс пачуцця.
На лодцы плылі мы з табою.
Табе Сож падказку даваў,
Каб ты у маўчанні глыбокім
Пачуцці мае прачытаў.

На Баськаўшчыне

Ад людскіх
ліццоў

Словы Ніла Гілевіча

Музыка Святланы Мельнікавай

Andante

Дзень добры, старонка
ма-я да-ра-га - я -- зя-лё ны, а-
зёр-ны, прас-тёр-ны, пры-вет-лі-вы край! Зноў з род-на-га
ўзгор - ка ця-бе а-зі - ра - ю, а сэр-ца так
б'ец - ца -- хоць птуш-кай у неба пус - кай!.. Зноў з род-на-га
ўзгор - ка зноў з ўзгор-ка ця-бе а-зі-ра - ю, а сэр-ца так
б'ец - ца -- хоць птуш-кай у неба пус - кай!

Ад лідскіх
шуроў

Ны Гілевіч

На Бацькаўшчыне

Дзень добры,
Старонка мая дарагая —
Зялёны, азёрны, прасторны,
 прыветлівы край!
Зноў з роднага ўзгорка
Цябе азіраю,
А сэрца так б'ецца —
 хоць птушкай ў неба пускай!
Зноў з роднага ўзгорка,
Зноў з ўзгорка цябе азіраю,
А сэрца так б'ецца —
 хоць птушкай у неба пускай.

Тут першую песню
Мне спела матуля,
Ледзь вочы прымружу —
 і свеціць мне ўсмішка яе.
Тут мне зваражыла,
Вяшчуння — зязюля,
Што буду я вечна
 вяртацца на ўлонні твае.
Тут мне зваражыла,
Тут мне зваражыла зязюля,
Што буду я вечна
 вяртацца на ўлонні твае.

Павек не забуду
Ні песень, ні хлеба,
З якім ты і ласку
 і сілу сваю мне дала.
І ўсё, што для шчасця
На свеце мне трэба —
Каб доля твая
 незахмарана-светлай была.
І ўсё, што для шчасця мне трэба —
Каб доля твая
 незамружана-светлай была.

*Ад лідскіх
дуроў*

Нашы аўтары

Віктар Бачароў.

Нарадзіўся ў 1950 годзе ў горадзе Краснаярску. Скончыў Філалагічны факультэт Гарадзенскага педінстытута імя Янкі Купалы. Працуе ў Лідзе дырэктарам сярэдняй школы. Аўтар зборніка вершаў “Разговор”.

Уладзімір Васько.

Нарадзіўся ў вёсцы Ліпічанка Шчучынскага раёна. Скончыў Гарадзенскі дзяржаўны педагагічны інстытут імя Янкі Купалы. Працаваў дырэктарам сярэдняй школы на Дзятлаўшчыне, у рэдакцыі Дзятлаўскай раённай газеты “Перамога”. Зараз намеснік рэдактара “Лідскай газеты”. Аўтар кніг паэзіі “Прасветленнасць” і “На схілах берагоў”. Друкаваўся ў калектыўных зборніках “Дзень паэзіі”, “Краю мой Неман”, часопісах Беларусі.

Іван Гушчынскі.

Родам з вёскі Парэчча Лідскага раёна. Скончыў Гарадзенскі педагагічны інстытут імя Янкі Купалы. Жыве і працуе ў Лідзе. Друкуецца з 1974 года.

Міхась Ёрш.

Нарадзіўся ў 1955 годзе на Слонімшчыне. Выпускнік Менскага інстытута культуры. Працуе загадчыкам аддзела культуры Лідскага гарвыканкама.

Юры Карэйва.

Нарадзіўся ў 1961 годзе ў Лідзе. Выпускнік Гарадзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Жыве ў Лідзе. Студэнт Сучаснага Гуманітарнага Універсітэта. Друкаваўся ў зборніках паэзіі “Шлях” і “Коля”, а таксама, ў перыядычным друку.

Вера Ляццкая.

Нарадзілася на Гарадзеншчыне. Скончыла Менскі педінстытут імя Горкага. Працавала настаўніцай беларускай мовы і літаратуры. Жыве ў Лідзе. На пенсіі.

Пётр Макарэвіч.

Нарадзіўся ў 1938 годзе на Меншчыне. Скончыў Менскі педінстытут імя Горкага. 25 гадоў адпрацаваў у рэдакцыі “Лідскай газеты”. Зараз загадчык сельгасаддзела рэдакцыі. Друкуецца з 1962 года.

Марына Масла.

Нарадзілася ў вёсцы Гуруны на Лідчыне. Скончыла Гарадзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы. Жыве ў Лідзе. Працуе выхаванцам у дзіцячым садку.

*Ад лідскіх
луроў*

Міхась Мельнік.

Нарадзіўся на Магілёўшчыне. Скончыў філфак Гарадзенскага педінстытута імя Янкі Купалы. Працуе выкладчыкам беларускай мовы і літаратуры ў Лідскім педвучылішчы. Выдатнік адукацыі Рэспублікі Беларусь. Аўтар зборніка вершаў “Скрыжаванне”.

Леапальд Пырскі.

Нарадзіўся ў 1946 годзе ў вёсцы Юравічы Гарадзенскага раёна. Вучыўся на факультэце журналістыкі Сьвярдлоўскага ўніверсітэта, але скончыў юрыдычны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Працуе адвакатам. Жыве ў горадзе Ліда.

Лілея Сазанавец.

Нарадзілася 10 чэрвеня 1963 года ў вёсцы Лукашына Івейскага раёна. Васьмігодку закончыла ў Лукашына, потым вучылася ў Лідзкім індустрыяльным тэхнікуме, закончыла з чырвоным дыпламам, працавала на “Оптыцы”. Зараз працуе на ААТ “Лакафарба”.

Смарагд Сліўко.

Нарадзіўся ў 1931 годзе ў Яраслаўлі. Закончыў гісторыка-філалагічны факультэт Гарадзенскага педінстытута імя Янкі Купалы. Працаваў у школах Ліды. Друкуецца з 1970 года.

Алесь Стадуб. Родам з Меншчыны. Дзевяць гадоў кіраваў мастацкімі харавымі калектывамі. Доўгі час працаваў у сродках масавай інфармацыі. Зараз — у сістэме адукацыі. Жыве ў г. Лідзе. Даўно выступае ў абласным і рэспубліканскім друку.

Станіслаў Суднік. Нарадзіўся 21 верасня 1954 года ў вёсцы Сейлавічы Нясвіжскага раёна Менскай вобласці. Скончыў Менскае вышэйшае зенітнае ракетнае вучылішча СПА краіны і Цвярскую камандную акадэмію імя Жукава. Падпалкоўнік запасу. Жыве ў Лідзе. Працуе ў перыядычным друку. Рэдактар газеты “Наша слова”. Друкаваўся ў “Полымі”, “Малалосці” ды іншых выданнях.

Святлана Цішук. Нарадзілася ў 1938 годзе ў Гомелі. Скончыла Гарадзенскі фізкультурны тэхнікум і Гарадзенскі педінстытут імя Янкі Купалы. Жыве і працуе ў Лідзе. Друкуецца з 1979 года.

ЗМЕСТ

*Ад лідскіх
ліуроў*

- Віктар Бачароў** ст. 5
“А я завёсе бы ў кнігу Гінеса”... “Надакучыла! Ногу ў
сгрэмя ўраз”... “Я ніха памру і сыду ў налябессе”... “Восень
біла на акне мне”
- Уладзімір Васько**..... ст. 9
Ля помніка Купалу.Дзень добры, князёўна. Акрышчэ.
Нядзельнай раніцай
- Іван Гушчынскі** ст. 13
За слова да вясны.“Зорка мая”...“Вось цяпер цябе разбудзіць
ранак”... “Эскіз. Трыялет.Малюнак дзяцінства.Там.
- Міхась Ёрш**ст. 17
Народнаму хору імя Г. Цітовіча.“Я гляджу на апошнія летнія
дні”...З Новым годам.
- Юры Карэйва** ст. 19
Паломніцтва ў неба. Радзіма. Спроба замовы на ўраджай.
Жыццяскон. Краевід. Паэта
- Вера Лянецкая** ст. 23
Турботы зямлі. Жураўлі. Партызаны.
- Пётр Макарэвіч** ст. 25
Любімая Ліда. І слова – слава беларуса.Сумленнага сына
зямлі...Спагада жывому жыве.
- Марына Масла** ст. 29
Перад Купаллем.“Маланкай любові да важнага слова”
...Маім выхаванцам.“Мой слаўны галубочак”...“Моцным
будзь, я цябе заклінаю”...“Напараць-кветку шукала”...
“Крадзенае шчасце”... “Я пішу табе зноўку і зноўку”...
Трызнненне.
- Міхась Мельнік** ст. 33
Вера.ПросьбаСповідзь.Вочы чалавека. Пратэст.Ты прыйдзі

*Ад лідскіх
душоў*

- Леапольд Пырскі ст. 37
Бацькам.“Прыйдзі надвячоркам”... Мае вандроўкі
і мой пошук.
- Лілея Сазанавенст. 39
Пялёсткі чырвонага маку. Навэла.
- Смарагд Сліўко ст. 45
Журба.Звіняць званы.
- Алесь Стадуб ст. 47
На фінішы. “Ты мне пра гонар і пачуцці”.Палавінкі.Білет.
“Цябе слухаць я рады”.Чыйму парадуюся слоўку? Рапіца.
На Нарачы. Пад восень.
- Станіслаў Суднік ст. 51
Дзядуля.
- Святлана Цішук ст. 55
Мы сустрэлісяПрыемна займець сяброўку.Мы каталіся ў
лодцы.
- Святлана Мельнікава ст. 59
На Бацькаўшчыне. Песня.
- Нашы аўтары ст.61

Алесь Судар. Пя залка Гедыліна. Алей

Гродзенскае абласное грамадскае аб'яднанне

Аддрукован на правах унутранай дакументацыі